

Latweefchu Awises.

Nr. 39.

Zettortdeenâ 29. Septemberi.

1860.

Awischn-sinnas.

Italia deemschehl eet gruhiti deesgan un irr leela fajuffchana. Garibaldi's irr un paleef pee tam, ka ne wehle Siziliu un Neapeles walsti tuhdaI saweenohht ar Sardinias walsti un nodohht Wiktora Emanuela rohkas, pirms paschu Rohmu Bahwestam un Wenezias dalku Gistreikerim panehmis un wissa Italia atswabbinata un saweenota tappuse. To gribb wiina draugi un tee kas tee ihsti dumpineeki irraid un nekahdu gohdigu waldischanu labprahht ne gribb. Tee Neapelê stipri fahht taggad darbotees, spehka peenemmahs ka ir Garibaldi us sawu pussi fahfoht lohziht, ta ka schis itt ne buht wairs ne gribbohht klausht zittu waldooneku prahhtu un lauschu padohmu. Turprettim Sardinjeru Rehninsch un wiina Ministers Kawuhrs prassa un wissadi darbojahs, lai Siziliu un Neapeli tuhdaI peeleef pee wiina walsts, lai Garibaldi's ne aisteef Bahwestu Rohmâ, un lai tikkai ar to darbojahs, Neapeles Rehninu Pranzi II. uswarreht un no Gaetas un Kapuas isdshht. Urrî Napoleons Garibaldim leeds us Rohmu dohtees, fur Bahwestam effoht japaleef, Kattoku tizzibas galwai buhdamam. Napoleons tadeht, ka Garibaldi's ne klausu, sawu Generali Gajonu atkal atfuhstijis Rohmâ un turpu wehl leelaku karra-spehku subta, lai apfarga Bahwestu Rohmâ, un Gajons issluddinajis, ka ar stipru karrschanun Garibaldi dshhschoht prohjam, ja nahhschoht. Tad nu wissadi darbojahs Garibaldâ stipru prahht lohziht us labbu un ar wiinu falibdsinatees, bet welli. Tadeht pats Rehninsch Wiktora Emanuels jaw gribbejis eet us Neapeli ar Garibaldi isrunnatees, bet naw gahjis. Tad nodohmajis us Neapeli ar kuggeem nosuhstihht kahdu Sardinias karra-spehku, kas lai ar warru Rehnina prahhtu padarra, bet arri wehl naw darrihts; jo tad

ar Garibaldi buhtu jakarro un Neapeles Rehninam pa tam neneeka ne warretu padarriht, Ta tad nu ne sinn ko darriht, ka ees, bet redsam ka labbi naw. Jo ja paschi Italeeschi sawa starpa sanihkschi un weens prett ohtru darbojahs, tad pareiff jaw ne eet. Atkal Bahwestam gan leelas behdas un bailes, tomehr tam arri sawa galwa un nu stipri turrabs, skaidri teikdams, ka tee effoht laupitaji un besdeewigi, kas bes wainas wiina semmes ar karru wiinuam panemmohht. Tahs semmes peederroht ne wiinuam, bet Kattoku basnijai un tadeht ne drihkschoht neweens tahs aistift. Behgt, winsch ne gribbohht behgt, bet labbaki palikt par zeetunneeku Rohmâ no Napoleona 17 tuhkst. saldateem apsenzehts! Baijeru Rehninsch Wahzsemme preeksch Bahwesta gan jaw fataischoht Wirzburgas pilli, fur lai Bahwests mahjo, ja effoht jabeht, bet schis falka, ka Rohmâ palikschohht.

Bet nu jastahsta no karra-weetahm Italia. Neapeles Rehninsch stipri turrabs Gaeta pee juhmal-las un 4 rindes lihds Kapues stipram pilfatam nolizzis sawu karra-spehku, zil tam wehl no ta atlizzis, kahdus 25 tuhkst. Salka, ka tam taggad wehl wairak draugu un saldatu effoht peenahkschi flahht. Garibaldi's, kas bij nobrauzis us Valerimu, Siziliâ stipraku waldischanu eezelt, pahnahzis Neapelê, ar kahdeem 19—21 tuhkst. saldateem de-wees us Kapuul (19ta Septemberi) pee Wosturnas uppes. Ar 10 tuhkst. uskrittis Neapeles Rehnina pulkam pee R a j a z z i a s, itt ka gribbedams te islausees zauri un Rehninu atschkirt no Kapuas, bet ihsti bij nodohmajis pa tam no ohtras pusses Kapuas pilfatu panemt. Urrî no pilfata fuhstijuschi paligu us Rajazzin, un te nu itt nikna stipra lauschanahs bijusi, jo Rehnina salditi lohhti stipri tur-rejuschees un raksta, ka Garibaldi effoht winneju-

fchi un aisdstunufchi. Tomehr jaunakas sinnas fakka, ka Garibaldis pee Kajazzias wirsrohku dab- bujis un tur nostahjees un pa tam arri pahrgahjis pahre Wolturnas uppi un nu apsenzejis Kapuas pil- fatu. 154 saldati Garibaldim effoht fakauti un 17 noschauti. 300 Rehninam krittufchi. Bet nu taggad 5—8 tuhfft. Garibaldeefcheem pee Kajazzias atkal uskrittufchi, tohs gluschi fakahwufchi, fcho weetu Garibaldeefcheem atrehtmufchi un Kajazzii fadedsinajufchi. Garibaldis nu islaidis grahmatu, kas pawehl, lai itt wiffi Neapeles walss laudis nem- moht eerohfchus un nahloht karrä, jo gribboht Roh- mu un ir Weneziu panemt, Italiu faweenohht un tad Sardinjeru Rehnina rohläs eedoht. Sakka, ka nahloht pulks kauschu us fcho aizinaschanu. Na- poleonam tas ne patihl, un winsch teizis, ka no- liffchoht labbu karrä spehku Sawoja un Nizza pee Italiäs rohbescheem, kas lai tohs farga, jo täpat ir Gistreikeru Keisers darroht Wenezia. Par to atkal isbihstahs Schweizeri, kurrü rohbeschi tur pee- eet, jo fahht stahstihht, ka Napoleons arri no Schwe- zereem Walla un Genwes semmes dallas gribboht panemt. Arri gribboht Sardinias leelu fallu Wid- dus juhra panemt, ja Sardinjeru Rehninisch wiffu Italiu dabbu; bet to atkal Gulenderi ne gribb weh- leht un par to launojahs. Atkal Spanjeru Reh- ninene gribboht 50 tuhfft. saldatus Pahwestam pa- ligä fuhthiht, bet Napoleons teizis, ka to ne war- roht wehleht.

Pa tam nu Sardinjeru karrä-spehks darbojahs Pahwesta semmë un tam panemm weenu pilfatu un semmi pehz ohtras, uu jaw stahw 5 juhdes no Roh- mas. Sprantschu saldati gan Rohmä un pilfatös winnas tuwumä stahw un gan warretu to aisleegt, bet redsi, tä kà Sardinjeri nahht un kahdu Pah- westa pilfatu gribb panemt, tad Sprantschi isheet ahra un Sardinjeri ar labbu jeb ar launu to pa- nemm. Ja pehz Sardinjeri isheet ahra, tad Spran- tschi atkal nahht un tur ee-eet, tä kà ne warr ihsti fapraht, kalabbad tä darra. Jo ar wahrdeem un raksteem Napoleons rahdahs buht Sardinjeru pretti- neeks, kas aisleeds Pahwesta semmi panemt, bet ar darbeem rahda leelu droudsibu. Tä darrijufchi ar

Witerbas, Perudschias, Kornetas, Nimitas un Ka- sales pilfateem, tur Sardinjeri gan stipri islahwu- fchees ar Pahwesta saldateem un pahri tuhftofchu no teem fanehmufchi, jo Sprantschi aisdgahjufchi un Pahwestam naw palihdsejufchi, gan atkal Spran- tschi eegahjufchi, kad Sardinjeri bij aisdgahjufchi.

Gruhtaki gahjis pee Unkonas stipra pilfata pee Adriatikas juhbas. Sinneet ka Sardinjeru Generalis Rialdinis niknä kauschanahs Pahwesta Generali Lamorifjeeru gluschi fakahwis, wiinna karrä-spehku isgaisis, dauds karrä-leetu un 11 lee- lus gabbalus dabbujis, un Lamorifjehrs eebehdiss Unkonas pilfata, fohlidams tur stipri turretees. 1000 Gistreikerus, ko Sardinjeri bij fanehmufchi, nosuhthijufchi ar kuggi us Wenedigu un Generata Pimodana lihki us Parisi. Tad aplehgerejufchi Unkonu no semmes un juhbas puffes. Lamorifjehrs ar 7000 pilfata gan stipri turrejees, bet 30 tuhfft. Sardinjeri tohs par dauds spaidijufchi. 3 krep- stus kas pilfatu farga, Sardinjeri ar sturmi paneh- mufchi, tad arri panehmufchi wiffu preekschpilfatu, kaut gan lohti stipri pilfata turrejufchees un nikni bij jakaujahs. Kad atnahkufchi aplehgerefchanas leeli-gabbali, tad fahlfufchi pilfatu bombardeereht no semmes un juhbas puffes un isdewees, weenä weeta leelu zaurumu pilfata muhrös eeschaut. Nu taifijufchees ar sturmi usfkreet pilfatam. Bet tad nakti Lamorifjehrs isfuhthijis wirfneeku un teizis, ka gribboht padohtees. Wiffu nospreedufchi, ohtra rihta Lamorifjehrs ar wiffseem saldateem Sar- dinjerim padewees un 29tä Septemperi pilfatu arri atdewis. Tä tad nu Pahwesta stiprakais pilfats Sardinjeru rohläs un tabs zittas weetas wairs ne warr ilgi turretees. Medsehs kà nu buhs ar paschu Rohmu, Neapeles Rehninu un Garibaldi*). S—z.

• Bet tas bij stikkohts.

Tanni laika, kad Bohtu semme wehl Kreeweem ne peederreja, bija nabbagu un deedeletaju tur pa- pilnam. Kaut gan itt wiffi ar driskahm un luppä-

*) Wißsjaunakas sinnas fakka: ka Garibaldis taggad gribboht Sardinjeru Rehnina prahu klausih, un fchis nahhtchoht us Neapel.

teem apfahrt wafajahs un bahli kà lihki isflattijahs, winni tomehr itt brangi mahzija pulku nau- das fadeedeleht un tad fleppenibà jo traffi un lah- rigi kà wiffubaggatalee islustetees. Bet winni arri to pratte, par fawu fanabbagotu nau du dufflatus ee- mainiht un fawàs drahnu wihlès eefchuht. Kah- dam Pohku muifchneekam bij tif dauds parradu, ka ne mas ne finnaja, fur dohtees. Gan taupija un krahje, gan fchahdu un tahdu padohmu isgudroja, bet tas wifs nefo ne lihdsjeja. Parradi augumà auge. È us weenreis tam labs padohms prahtà fchaujahs. Wifsch leek wifapfahrt finnamu dar- riht, lai noliktà deenà wiffi nabbagi winna pilli fanahloht. Buhfchoht teem doht ehst un dsert pa- pilnam un ktru ar jaunahm drahnahm apdahwi- naht. Ko dohma, — woi tahdu weefu gan truhke? Nè — fanahje nabbagi no wiffahm mallu mallahm un muifcha no deedeletajeem fchummeja un lufteja. Bee pils durwim kungs bij nolizzis wakti, lai pa- wairaf leela druhjme ne buhtu. Tif par weenam ween laide nabbagus eelfchà, eewedde lambari, fur ehdeens un dsehreens un arri jaunàs drahnas atrad- dahs. Kurfch eenahje, tam wezzas ftrandas no- wille un fchigli jaunàs glihtas drehbes apgehrbe. Bet leelafais pulks no fcheem itt ne buht ar to ne bija meerà; jo tee gan labbi finnaja, jif dahgi un fmaggi winnu luppati bija. Gan tee pretti turre- jahs, gan luhdse, gan fihwejahs; bet tas nefo ne lihdsjeja. Kad wiffi bij pa-ehdinati un apgehrbti, tad muifchneeks fmeedamees fazzita: „Nu warreet eet us mahjahm. Wehl daschi fawàs ftrandas luhgtin luhdse, bet wifs bij par welti. Kungs bij dabbus labbu lohmu. Luppatu wihlès tif dauds selta naudas atradde, ka fawus parradus warreja aismakfahnt un wehl labs naudas graffis atlikke.

Janna gabmata.

Bee Steffenhagen un dehla drikketa un dabbu- jama pee wiffseem grahmatu pahrdewejeem par 35 kapeitkeem, (eefseeta, 88 lappas):

M a s a i s

Saknu dahrsneeks,

jeb:

Derrigi padohmi,

kà wiffadas dahrsu faldes jafehj, jakohpj un seemà jaglabba, fehllas ja-audse u. t. pr. pehz dauds gad- du isprohwefchanas,

(ar masu apriffi un dahrsa kalenderi klast)

farakstiti no **S. Kiewera**, Kalletu muifchas dahrsneeka.

Scho grahmatu no wiffas firds warru usteift par labbu un derrigu; jo ne ween labbà fklaidrà Latweefchu wallodà farakstita, bet arri tif fklaidri wifs irr isstahstihst, ka weegli warr fapraft, lo mahza. Par wiffu, kas ween pee labba faknu- dahrsa wajjaga un jadarra, irr derriga pamahzi- fchana, tà ka gohdigi fainneeki un fainneezes droh- fchi pehz fchihm mahzibahm warr darriht. Tahda grahmata fenn deenahm Latweefcheem bij wajjadstga; jo muhsu femneeki ar dahrseem tà wehl ne darbo- jahs, kà gan wajjadsetu. Wahzemmè esmu redse- jis un preezajees, kà laudis ar dahrseem ruhpiigi darbojahs, un lahdu baggatus auglus tee par fa- wu gudru un ruhpiigu dahrsa-lohpfchannu tur fa- nemm. Schi grahmata lai mihtus Latweefchus us to pasfubbina, tikpat ruhpiigi ar faweem dahr- seem isdarbotees un lahdu paschus baggatus aug- lus zaur to sakraft. Us to fchi grahmata stipri palihdschs, ja pirfseet un pehz wiinnas padohmeem darrifeet.

S—j.

Sluddinaschanas.

No Peenawas pagasta-teeftas tohp — us Felga- was lambara-waldifchanas pawehlefchannu no 30ta Aug. f. g. Nr. 1789 un pehz itfunneem — wiffi Wpfehupes, Mahlumuischas, Pehtermuischas, Peenawas, Peenawas meschalunga muifchas un Schukhtes draudses lohjekli, tiklabb wihrischli kà feewisshli un arri ispierti nekrufchdi, kas lihds fchihm ahrpufs fawa pagasta ar paffi jeb bes paffes dshwo, usaininati: us **Zurgeem 1861** mahjäs naht un fawà pagastà kalpoht; kas to ne klaufhs, taps

no teefas puffes pee tam peespeests. Kam schi fluddinafchana pa praham nam un kam pagasta ne tibl kalpoht, tam Martinòs f. g. ja-usfalka un libds Jurgeem 1861 ja-istrakfahs. Tabh pee tam wajadstgas usnemfchana schmes irr wifswehlali libds 2tram Webruarim 1861 schè peeneffamas. 2

Mahlumuischà, tanni 3schà Septembei 1860.

Peeschedetajs: A. Zink.

Teefas sctrihwis: Berth.

Sprantschu tirgus Bauflas pilfata schinni gad-dà fahfrees 10tâ Oktobei un beigsfees 15tâ Oktobei 1860. 2

Bauflas Naktubsi tanni 13tâ Septembei 1860.

(Nr. 113.) Pilfata Ostermanns Chr. Thobel. sctrihw. Toepfer.

Wisseem tohp sinnamu darrihts, ka **G. J. Jakobsohna** fakkajâ bohtè, Kattoku celâ, warr dab-buht par to lehtatu maffu wiffadas wirzes, tabbaku, zigarinus, papibra-zigarinus, wihnu, rummu, portera-allu un daschadas pehrwes. Kotra pirzeja pagehreschamnu sohlu ustizzigi isdarriht. Zalgawâ, 1860. 1

G. J. Jakobsohns.

Pezh pawehleschana tabh Zalgawas aprinka waldischana no 30ta Augusta 1860 Nr. 1489 tohp wisseem teem Krohna-Wirzawas pagasta lohzeekem, tà wihrischkeem tà seewisshkeem, kas no saweem pagasteem isgahjuschi zittur dshwo, weenalga woi ar passchem jeb bes passchem, taggad no Krohna-Wirzawas pagasta teefas usfazzitè, us tabdu wihst: lai winni us tam gabda, pee zittahm draudsehm peerafstitees, un libds **2tru Webruna**

ara deenn 1861 tabh usnemfchana schmes pee schibs teefas atnefs, jo kad winni zittur ne peerafstitees, tad lai us tam fataifahs, ka winni pa Jurgeem nahkamâ gaddâ taps no teefas puffes peespeesti sawòs pagastòs deenastu nemt. To lai nemm wehrâ. 3

Krohna-Wirzawâ tai 17tâ Septembei 1860.

(S. W.) Peeschedetajs J. Blumberg.

(Nr. 1466.) Teefas sctrihw. R. Bres.

No Kandawas Krohna pagasta teefas tohp ar augstakas waldischana iswehleschana, pezh teem augstas Kurmissiones likumu-peeschrafstiteem, kas fluddinatti Kursemmes Gubernements Awisès no 10ta Aprika 1858 30tu Nummeru, — zaur scho fluddinasham wisseem teem lohzeekem, kas pee teem Krohna muischu Kandawas, Daigones, Libagu un Talses, tà arri Kandawas meschafunga muischas, Andummes appalsch-meschafunga muischas un Tullumes pilsfunga arraju pagasteem peerafstiti un ahrpufs sawa pagasta dshwo, — itllabb wihrischkeem tà seewisshkeem un arri ispirkteem nefruhshem, woi ar passchem jeb bes passchem, — ta taggadeja peederreschana pee winnu pagasteem us tabdu wihst ussteita, ka teem jaleefahs pee zittahm draudsehm pahrafstitees un tabh usnemfchana schmes sebbakais libds **2tra Webruna deenni 1861** scheit wahjaga peenest; ja tee to peederriqâ laikâ ne isdarrihts, tad winni par Jurgeem 1861 titts zaur teefahm peespeesti, sawòs pagastòs atpakkat nahst un turpat deenestu peenemt. 3

Kandawas Krohna pag. teefâ tanni 8tâ Sept. 1860.

(Nr. 591.) † † † Pag. wezzakais M. Lindenbeck. Krohna teef. sctrihw. Kälpe.

Qabbibas un prezzu tirgus Rihgâ tai 24. Septembei un Veepajâ tai 24. Septembei 1860 gaddâ.

M a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Veepajâ.		M a f f a j a p a r :	Rihgâ.		Veepajâ.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschew. (1 puhru) rudsu 190 libds	2	—	2	—	1/2 puddu (20 mahrz.) dsefes	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 325 —	3	75	3	50	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	40
1/3 " (1 ") meeschu 160 —	1	70	1	80	1/2 " (20 ") schichtu appian	—	—	2	50
1/3 " (1 ") ausu . 115 —	1	30	1	—	1/2 " (20 ") schab. zuhfu gaff.	2	60	—	—
1/3 " (1 ") stenu 225 —	2	60	2	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudnu wiff.	2	90	1	90	1/2 " (20 ") bralka linnu	1	50	1	20
1/3 " (1 ") bibdelet. 250 —	3	—	2	50	1 muzzu linnu fehllu . . 7 libds	10	—	7	50
1/3 " (1 ") " kweeschu wiff.	4	50	3	50	1 " filku . . . 950 —	10	—	8	50
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	2	50	—	—	10 puddu farkanas fahls . . .	4	90	4	60
10 puddu (1 birkawu) seena .	—	4	—	2	10 " baltas rupjas fahls . . .	4	90	4	60
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 380 —	4	—	3	50	10 " " smalkas " . . .	4	90	4	60

Brishw drikkelt.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischana puffes: Collegienrath G. Blaeze, Senjor. Zalgawâ, tai 26. Septembei 1860. No. 162.